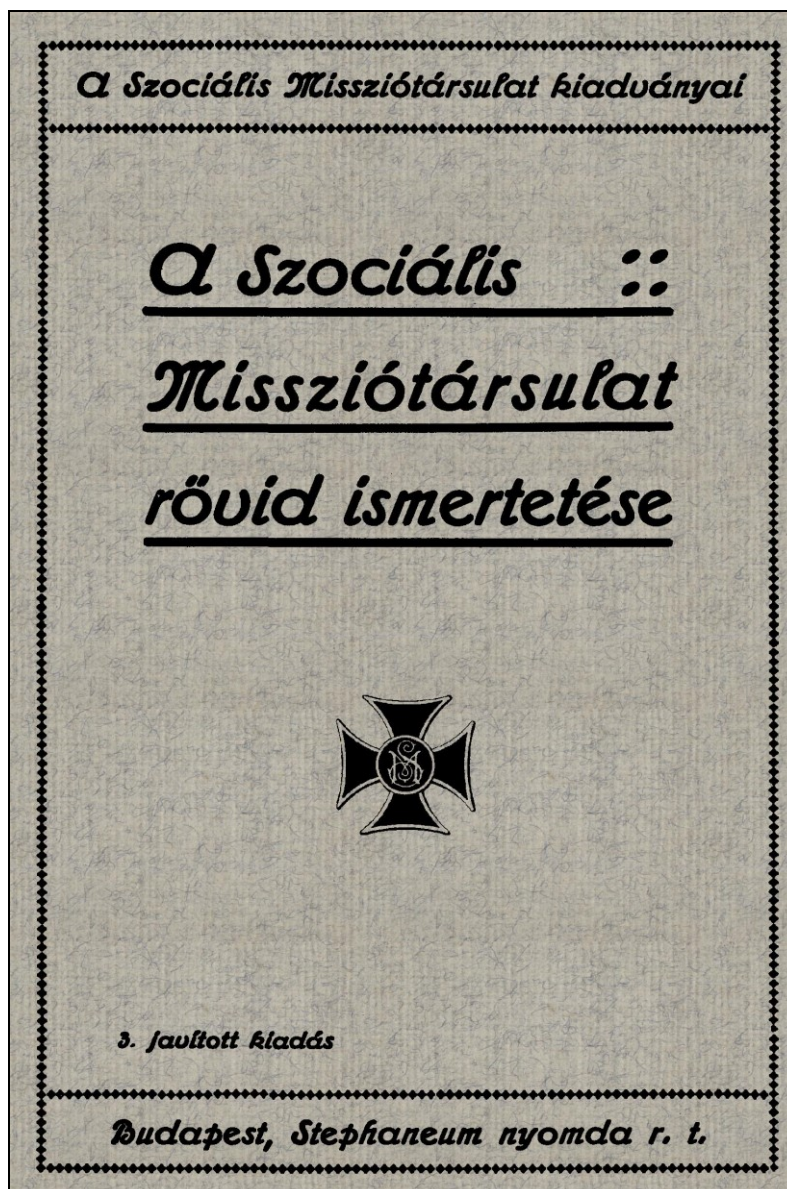

A Szociális Missziótársulat rövid ismertetése 1917. kiadás

Mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyar nyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

A Szociális Missziótársulat rövid ismertetése 1917. kiadás

Nihil obstat.
Dr. Ladislaus Babura
censor dioecesanus

Nr. 4694. Imprimatur.
Budapestini, die 11. Sept. 1917.
Joannes Card. Csernoch,
archiepiscopus.

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv harmadik, javított kiadásának elektronikus változata. A könyvet a Szociális Missziótársulat adta ki 1917-ben, Budapesten. Az elektronikus változat a Szociális Missziótársulat engedélyével készült. Az elektronikus változatot a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Szociális Missziótársulaté.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
A) A Szociális Missziótársulatról általában	4
I. Mi a Szociális Missziótársulat?	4
II. Mit akar a Szociális Missziótársulat?	4
III. Mily eszközökkel szolgálja a célt?	4
IV. A tagokról	4
1. Tudnivalók a beltagságról	5
a) Felvétel	5
b) A fölvetel főkelléke	5
c) Ruházat, jelvények	6
2. Tudnivalók a kültagokról	6
B) Intézmények	7
1. A Szociális Szeminárium	7
2. Szociális Iskolák	7
3. „A Keresztény Nő”	7
4. Központi Nővédelmi Hivatal	7
5. Nővédelmi Hivatalok	7
6. Leányklubok	8
7. Leányegyletek	8
8. A Szociális Missziótársulat Országos Szervezete	8
9. Patronázs-Szervezet	8
10. Mária Mercedes Leányotthon	9
11. Bethánia-Szeretetház Szikszón	9
12. Hadiárvák és Özvegyek Szakosztálya	9
13. Anya- és csecsemővédő szakosztály	9
14. Betegápoló Szakosztály	9
15. Foglalkoztató Műhelyek Szakosztálya	9
16. Ottokár Hadiárvaház	9
17. Szociális és Gazdasági Nőiskolai Internátus, Csobánka	10
C) Függelék	11
Dr. Csernoch János Bíboros Hercegprímás a Missziótársulatról	11
Dr. Prohászka Ottokár püspök a Missziótársulatról	12
A Missziótársulat szelleme	13
Hogyan keletkezett a Szociális Missziótársulat?	16

A) A Szociális Missziótársulatról általában

I. Mi a Szociális Missziótársulat?

A Szociális Missziótársulat hivatásos szociális munkások egyházi és társadalmi szervezete.

a) Egyházi társulat, mert beltágjai (a „Nővérek”) az evangéliumi tanácsok alapján, szerzetesszabályhoz kötött, közös életet élnek, s mert a szociális munkát életpályájuknak választják, s annak teljesítésére fogadalommal kötelezik magukat.

b) Társadalmi szervezet, 1. mert szerzetes beltágjain, a Nővéreken kívül vannak világi tagjai is, az ún. kültagok; 2. mert munkája saját intézményeinek falain kívül az egész társadalomban is folyik: országszerte különböző szervezetekben, (lásd a Szociális Missziótársulat Országos Szervezetét [16. o.](#)), hatósági helyeken: a bíróságon, rendőrségen, fogházakban, stb. (lásd a Missziótársulat Patronázs Szervezetét [17. o.](#)) és 3. mert a Belügyminisztériumtól jóváhagyott alapszabálya is van.

II. Mit akar a Szociális Missziótársulat?

A Társulat célja a katolikus szociális munkát bármely téren hivatásos és kiképzett társulati tagok által ellátni. Mivel a szociális munka jelentősége s feladatainak nagysága napról-napra növekszik, a Missziótársulat a szociális munkások önkéntes hadserege, a katolikus egyesületek mellé hivatásos, szakképzett és szorosán szervezett testületet akar állítani, hogy a szociális munka folytonosságát biztosítsa, s hogy oly teendők elvégzéséről is gondoskodjék, amelyekhez mások – egyéb elfoglaltság vagy szakképzettség hiánya miatt – nem jutnak kellő mértékben.

III. Mily eszközökkel szolgálja a célt?

1. Tagjainak tervszerű kiképzése és önfeláldozó munkássága által.
2. Intézményeinek (lásd [13. o.](#)) fenntartása által.
3. Előadások és tanfolyamok megtartásával, szervezőmunkássággal, könyvtárak alapításával, kiadványainak terjesztésével stb.

IV. A tagokról

A Társulat tagjai: bel- és kültagok, örökös, tiszteletbeli és szövetséges tagok.

1. *Beltagok* (Nővérek) azok, kik a Társulat házaiban közös életet élnek.
2. *Kültagok* azok, kik nem laknak ugyan a Társulat házaiban, de a beltagokéval azonos munkásságot fejtenek ki. A kültagok lehetnek működők és támogatók.
3. *Tiszteletbeli tagok* azok a nők vagy férfiak, akiket a Társulat érdemeikre való tekintetből tagjai közé választ.
4. *Örökös tagok* azok, kik a Társulat céljainak előmozdításához legalább 1,000 korona adománnyal járulnak.
5. *Szövetséges tagok* azok, akik a Szociális Missziótársulat Országos Szervezetének tagjai és az Országos Szervezet ügyrendje értelmében szabályszerűen csatlakoztak a Szociális Missziótársulathoz.

1. Tudnivalók a beltagságról

a) Felvétel

A beltagok közé való felvételért írásban lehet folyamodni az alapító főnöknőhöz (Farkas Edith, Budapest, I. Krisztina körút 125.)

A folyamodványhoz melléklendő: 1. keresztlevel, 2. erkölcsi bizonyítvány, 3. orvosi bizonyítvány, 4. az összes iskolai vagy egyéb bizonyítványok, 5. fénykép.

Aki a jelöltek közé felvételt nyer, az bizonyos időre a Szociális Szemináriumba kerül. Próbaideje hosszabb vagy rövidebb aszerint, hogy a jelentkező mily gyorsan éri el főleg a lelki kialakulásnak azt a fokát, mely nélkül hivatását megfelelően be nem töltheti.

A próbaidő letelte után a „jelölt”-tag fogadalmat tesz.

b) A fölvetel főkélléke

A missziónövér egyéniségében mindenekelőtt azt a lelki vonzalmat és rátermettséget keressük, amelyet hivatásnak mondunk. A „hivatás” szó jelzi, hogy nemcsak az egyén értelmi belátásán vagy elhatározásán múlik, hogy való-e valaki erre vagy sem, hanem egyúttal elhatározásunkon kívül fekvő „hívás” is, ki nem eszelt és ki nem gondolt valami, ami a lélek belsejéből, Istentől cseng felénk.

A hivatás jelentkezései a különböző embereknél kiszámíthatatlanok. Néha hosszabb vagy rövidebb megfontolások, tapasztalatok, tanítások lelkiismeretes földolgozásának végső láncszemeként jelenik meg a hivatás. Máskor esetleg sokáig pihen valakiben és öntudatára sem jut, egyszerre azután ébred, erős vonzódás alakjában jelentkezik. Meglehet, hogy valakinek tegnap még egészen máson járt az esze, más célok hevítték, más tervek foglalkoztatták, de este azután vagy ma reggel oly hang üti meg fülét, melyet nem tud többé elfelejteni; olyan titokzatos érintésben részesült a lelke, hogy egészen megváltozott tőle, figyelme határozott irányba és határozott cél felé terelődött; szenvedélye, életfelfogása határozott tárgyat kapott. Érzi, hivatást nyert. Amint a szél egy-egy magot elhord messzire, amely termőföldbe hullva óriás fává fejlődik, úgy hull néha az ember lelkébe egy-egy gondolat, amely gyökeret verve oly nagyra nő, hogy fája egész életét beárnyékolja.

Vannak pályák, melyeken csak az boldogulhat, aki elmondhatja magáról, hogy erre hivatást nyert és érez. A missziónövér pályája ilyen. Hiszen ha van pálya, amely kegyelemre, hivatásra és sugalmazásra rászorul, úgy a missziónövér hivatása az. Nem is kell hozzá voltaképpen más.

A tapasztalat bizonyítja, hogy birtokában lévén e hivatásnak, az egyszerű nő megállja helyét e téren, míg az egyetemet végzett tanárnő esetleg hasznavehetetlen; az egyszerű úrileány eltalálja az igazit, míg a tudós esetleg tehetetlen e feladatokkal szemben. Ennek a ténynek az a magyarázata, hogy az ember csak ott boldogulhat, ahová Isten őt „meghívta”.

Kedves Olvasóm! Ha azon gondolkozol, hogy rálépj-e erre a pályára vagy sem, dönts, kérlek, a fenti sorok értelmében. Ha végigolvasván ezt a füzetet, úgy érzed, hogy szíved errefelé vonz; hogy az itt érintett dolgok jobban érdekelnek, mint más ügyek; ha biztatást és rokonszenvet érezsz magadban az ez irányban való tevékenységre; ha lelked azt súgja: Isten nekem ezt a pályát szánta, akkor jelentkezzél, különben ne.

De ha hallod a hívó szót, ne habozz, kövesd; ragadd meg az Úr Jézus kezét, nehogy kívül maradván, késő könnyekkel sirasd pályatévesztésedet. „Vajha az én parancsaimra figyelmeztél volna, békességed leendett, mint a folyóvíz és igazságod, mint a tenger örvénye.” (Izaiás 48,18)

c) Ruházat, jelvények

A beltágok egyszerű fekete egyenruhát és fekete, kékfátyolos kalapot viselnek. Otthon, főleg a kápolnában, fekete fátyolt viselnek fejükön.

Fogadalomtételkor minden nővér arany jegygyűrűt kap. A gyűrű külsején az Úr Jézus nevének kezdőbetűi, belsejében pedig a fogadalomtétel dátuma s a nővér jellegje olvasható. Társulati jelvény még a kék zománckereszt, melyet a nővérek ruhájukra tűzve hordanak. A kereszt belső oldalán a Szentírásnak ez a mondása olvasható: „Amit egynek tesztek a legkisebbek közül, azt nekem tesztek”.

2. Tudnivalók a kültagokról

Mindazok, kik a Társulat céljaiért lelkesednek és szellemük az övével rokon, de kik körülményeiknél fogva nem léphetnek a beltágok közé, mint kültagok nyerhetnek fölvetelt.

A kültagoknak tehát lelkiületüket, áldozatkészségüket, lelkesedésüket tekintve, egyformának kell lenniök a beltágokkal. Aki kültag óhajt lenni, annak először jelöltnek kell lennie. Jelöltségi ideje alatt meggyőződik a vezetőség arról, hogy lelkiülete megfelelő-e, megvan-e benne az állhatatosság, a kitartó lelkesedés s a Társulathoz való hűség. Ha mindezekről meggyőződött, akkor a letelt próbaidő után (melynek tartama nincs meghatározva) megkapja a kültagsági jelvényt, a zöld keresztet, mely alkalommal megfogadja, hogy a magára vállalt kötelességeknek eleget tesz és hű lesz a Társulathoz. Ez a hűségi fogadalom egy-egy évre kötelező, s ennek letelte után ismét megújítható.

Hogy a kültagok lelki élete szociális missziójuknak megfelelő legyen, tartoznak azt a Társulat szellemében ápolni, részt vesznek a társulat vallásos és szociális zártkörű összejövetelein, továbbá az évente rendezett lelkigyakorlaton.

Hogy ki mennyiben támogatja a Társulatot anyagilag vagy munkájával, azt nem határozzuk meg, mert abból indulunk ki, hogy mindenki, aki az ügyet igazán szereti, annyit tesz, amennyit tehet, azonban minden kültag legalább havi egy koronát ad a Társulat céljaira. Munkája pedig rendelkezésre álló ideje és tehetségei szerint lehet a legkülönbözőbb: segíthet a Gyermekotthonban, az Ottokár-Hadiárvaházban, a Gazdasági Nőiskolában, a Mária Mercedes Leányotthonban, a Hadi Varrodában, a szegényügyben, vállalhat inspekciót a nővédelmi hivatalokban, részt vehet az irodalmi bizottság munkájában, fordításban, könyvterjesztésben, tagja lehet az énekkarnak, vállalhat taggyűjtést, lehet csoportvezető a Társulat helyi szervezeteiben. Vidéki kültagoknak a rendszeres összejöveteleken részt venni ugyan nincs módjukban, de a Társulat olyan vidéki városba, hol tagjai számosabbak, kiküldi időnként egy-egy belső tagját, hogy a külső tagoknak ott helyben összejövetelt és előadást tartson.

Az évi lelkigyakorlatokon azonban lehetőség szerint kötelesek részt venni.

B) Intézmények

1. A Szociális Szeminárium

(Budapest, I. Krisztina körút 125. tel. 92-05)

A Társulat belső tagjait a szükséges lelki, elméleti és gyakorlati kiképzésben részesíti. Egyúttal a Társulat anyaháza, az alapító Főnöknő székhelye és a Központban működő nővérek otthona.

2. Szociális Iskola

A Szociális Iskola, – mely első hazánkban – Budapesten 1914-ben létesült. Célja, hogy a komoly szociális munkára törekvőknek szakszerű, rendszeres, elméleti és gyakorlati kiképzést nyújtson. Külön tanfolyam van a felnőtteknek, külön az ifjúságnak. Előadók: dr. Angyal Pál, dr. Balogh Jenő, Báthoryné, dr. Czettler Jenő, Farkas Edith, dr. Giesswein Sándor, Korányi Sarolta, dr. Moravcsik Ernő, dr. Rottenbiller Fülöp, dr. Schütz Antal, dr. Sebes Ferenc, Slachta Margit, dr. Sík Sándor, dr. Vass József.

Beiratkozás a Szociális Iskola helyiségében: IV., Váci utca 11/b.

A vidéken is több városban nyíló félben van a Szociális Iskola; eddig megnyílt Pécsen, Kolozsvárt, Brassón és Fogarasban.

3. „A Keresztény Nő”

a Társulat és a hozzá csatlakozott Szervezetek hivatalos lapja. A szociális képzést szolgálja és a munkatársak közt ápolja a kapcsolatot. Megjelenik havonta. Előfizetési ára évi 3 K. Kiadóhivatal Budapest, IV. Váci utca 11/b.

4. Központi Nővédelmi Hivatal

(IV. Váci utca 11/b.)

Itt futnak össze a Társulat külső működésének szálai; az általános Főnöknő titkári hivatala; a Szociális Missziótársulat Országos Szervezetének központja; „A Keresztény Nő” szerkesztősége és kiadóhivatala; könyv kiadóhivatal; állasközvetítés; segélyezések; családgondozás; tanácsadás.

5. Nővédelmi Hivatalok

Budapest, I. ker. Krisztina körút 125, I., Döbrentei utca 2–4, Budafok, Gödöllő, Kecskemét, Zenta, Zombor, Nagybecskerek, Arad, Temesvár, Békésgyula, Nagyvárada, Nyíregyháza, Miskolc, Tótmegyer, Győr, Kisvelence, Sárbogárd, Kőszeg, Zalaegerszeg, Keszthely, Kolozsvár, Fogaras, Brassó, Sepsiszentgyörgy, Székelyudvarhely, Gyergyószentmiklós, Gyöngyös, stb.¹

Munkakörük:

---

¹ Több városban most folyik a szervezés.

Segélyezés, tanácsadás, családgondozás, gyermekvédelem (Napközi Otthonok, Gyermeknépkonyhák, Szünidei Gyermektelepek), állásközvetítés.

6. Leányklubok

A Leányklubok az intelligens fiatal leányokat a későbbi szociális munkára készítik elő tanulmányi összejövetelek és szociális gyakorlatok által.

Budapest: IV. Váci utca 11/b.

Vidéken: Kecskeméten, Nagyváradon, Aradon stb.

7. Leányegyletek

A Leányegyletek a nép leányait tömörítik egyesületekbe a valláserkölcsös szellem megszilárdítása és népjóléti ismeretterjesztés céljából.

Eszközeik; a vasárnap délutáni összejövetelek, etikai leckék, ismeretterjesztő előadások, könyvtár, énekkoltatás, közös szórakozások.

Pestújhelyen, Budafokon, Kecskeméten (2), Zentán, Zomborban, Nagybecskereken, Szikszón, Tótmegyeren, Kisvelencén, Sárbogárdon, Csíkcsicsón, Gyergyószentmiklóson, stb.

8. A Szociális Missziótársulat Országos Szervezete

a Társulatnak az a szerve, mely a katolikus nőket és egyesületeket szociális, karitatív, gazdasági, tudományos és politikai együttműködésre tömöríti. Tagjai lehetnek egyesek is – ezek a Missziótársulat szövetséges tagjai, kik közvetlenül a Központhoz csatlakoznak, s a Társulat céljaira évenként legalább 10 koronát ajánlanak fel. Ennek ellenértékéért kapják Prohászka püspök körleveleit és A Keresztény Nő című folyóiratot. A fővárosi tagok meghívót kapnak a Prohászka püspök által tartott havi konferenciákra és évi lelki gyakorlatra.

A Szociális Missziótársulat Országos Szervezetéhez azonban főként azok az egyesületek tartoznak, melyeket közvetlenül a Társulat létesített kiküldött tagjai által, továbbá olyan meglévő katolikus szociális-karitatív egyesületek, melyek saját alapszabályuk értelmében a Szociális Missziótársulathoz csatlakoznak és annak szellemében működnek. A létesített és csatlakozott egyesületek rendszeres látogatás és levelezés útján szoros összeköttetésben állnak a Központtal; tagjai tagilletményként kapják a Körlevelet és A Keresztény Nőt. Az Országos Szervezet központja Budapest, IV. Váci utca 11/b.

Helyi szervezetek: Pestújhely, Budafok, Gödöllő, Kecskemét, Kiskunfélegyháza, Zenta, Szabadka, Zombor, Nagybecskerek, Arad, Temesvár, Békésgyula, Nagy-Várad, Nyíregyháza, Miskolc, Tótmegyer, Győr, Kisvelence, Sárbogárd, Kőszeg, Zalaegerszeg, Keszthely, Nagykanizsa, Kolozsvár, Gyulafehérvár, Fogaras, Brassó, Barót, Sepsiszentgyörgy, Székelyudvarhely, Gyergyószentmiklós, Csíkcsicsó, stb.

9. Patronázs-Szervezet

Fiatalkorúak védelme és pártfogolása. Állandó hivatalos szolgálat a Gyermekbíróságnál, (Iroda: V. ker., Markó utca 19–25., tel.: 131-91.) a Gyermekrendőrségen, (Iroda: IV. ker., Szerb utca 3., tel.: 156-12.) két fogházban és a Tolonházban.

Patronázs központi iroda: IV. ker., Váci utca 11/b. – VI. és VII. ker. iroda: VII. ker., Rottenbiller utca 12., tel.: J. 34-40. – VIII. ker. iroda: VIII. ker., Baross utca 34., tel.: J. 3-63. A fővároson kívül Aradon, Győrött, Gyöngyösön és Gyulafehérváron stb.

10. Mária Mercedes Leányotthon

Budapest, VII., Erzsébet királyné út 15–17., tel.: J. 6-92.

Átmeneti Menhely és Nevelőintézet a züllés veszedelmének kitett fiatal leányok számára. Létszám 40 és 100 között. A Leányotthonban mosóintézet és állasközvetítő iroda. A beutalást az Igazságügy minisztérium intézi.

11. Bethánia-Szeretetház Szikszón

1. Reformatorium, azaz javító nevelőintézet, amelyben 100 züllésnek indult, serdülő leány nevelkedik. Ezek a lányok az igazságügyi kormány rendelete alapján az Igazságügy minisztériumtól utaltatnak be. A növendékek a lelkieken kívül a házi munka minden ágára és kertészetre, baromfitenyésztésre, méhészetre és szőlőművelésre, varrásra és fehérhímzésre is taníthatnak. Itt is van állasközvetítő iroda. A kihelyezett leányok összeköttetésben maradnak az Intézettel, mely állandó nevelői felügyeletet gyakorol felettük.

2. Külön új épületben a szikszói katolikus elemi népiskola, melyet a Missziótársulat építtetett és tart fenn.

3. A szikszói ifjúság számára Katolikus Leányegylet.

12. Hadiárvák és Özvegyek Szakosztálya

Budapest, IV., Gróf Károlyi utca 14., tel.: 127-81. Hadiárvák és özvegyeknek tanács, munkára képzés, állasközvetítés, gyermekek elhelyezése, segélyezés.

Fiókok: Gyulafehérvár, Eger, Temesvár, Békésgyula, Zombor stb.

Egyelőre ezzel kapcsolatban az

13. Anya- és csecsemővédő szakosztály

(ugyanott), innen létesítjük vidéki Szervezeteinkben az Anya- és Csecsemővédő Szakosztályokat, dispensaireket, tejkonyhákat, népegészségügyi kurzusokat. Fiókok: Zalaegerszeg, Keszthely, Nagykanizsa, Brassó stb.

14. Betegápoló Szakosztály

A háború kitörése óta a Társulat nővérei Szikszón, Sarkadon vezettek és Székesfehérvárt vezetnek több katonakórházat. Ez a munkásság csak ideiglenes jellegű.

15. Foglalkoztató Műhelyek Szakosztálya

Egy nagy Hadivarrodája a Döbrentei utcában. A Varrodában lévő Nővédelmi Hivatal a munkásnők erkölcsi gondozásán kívül állasközvetítőt is tart fenn. Ez a műhely állandó jellegű.

16. Ottokár Hadiárvaház

(Csobánka, u. p.: Pomáz, Pest megye.) Egyelőre 50 gyermek számára berendezve. A gyermekek a helybeli községi elemi iskolát látogatják, tanítónő vezetésével magánúton végzik a polgári iskolát.

Megnyílófélben: a

17. Szociális és Gazdasági Nőiskolai Internátus, Csobánka

Társadalmi és háztartási szolgálati év.

Egy területen az Ottokár Hadiárvaházzal: (a volt Martin-féle Szanatórium-telepen).

Hadiárvák, özvegyek és a háborútól megkárosított hajadonok számára gyakorlati háztartási és kertészeti egy éves internátus. Vallás- és állampolgárnői nevelés. Bővebben a Szociális Szemináriumban, Budapest, I., Krisztina körút 125.

C) Függelék

Dr. Csernoch János Bíboros Hercegprímás a Missziótársulatról

A katolikus egyház meleg szívéből felbuzgó felebaráti szeretetnek legújabb alkotása hazánkban a Szociális Missziótársulat. Amennyi változatban jelentkezett a fájdalom a földön, annyiféle irgalmas intézményt állított föl a történelem folyamán az egyház...

A nyomorgónak, mint szent dolognak szeretete hozta létre a Szociális Missziótársulatot. Az egyháznak hűséges és nagylelkű leányai alkották meg a mai kor szükségletei között azért, hogy a növédelmet összes ágazataiban hivatásos és hivatásszerűen kiképzett társulati személyzet által láthassák el.

Ugyanaz a szellem dolgozik benne, amely az őskeresztény korszakban a gyámoltalanok oltalmára a diakonissákat állította, akik rövid idő alatt kivívták a pogány világ csodálatát.

A mi korunkban újabb szervek találtak szükségessé, amelyek a modern életnek örvényei között, a világnak forgatagában ugyanazt az áldásos munkát végezzék, amelyet a katolikus szerzetesek két évezred óta a kolostorok csendjében végeznek. Az egyháztól kölcsönzött fényel világító csillagokra van szükség, amelyek nem fix ponton állanak, hanem amelyek leszállnak az egyes lelkek fölé és elkísérik a tévelygőket egészen az élet sötétségébe, hogy oda is bevilágítsanak. Ilyen csillagok a szociális misszió hölgyei. Méltó unokái a szent asszonyoknak, méltó testvérei a zárdák lakóinak, áldozatos nagy lelkek, akik a keresztény felebaráti szeretettel szívükben keresik a szenvedőt, a szent dolgot, keresik olthatatlan vággyal magát Krisztus Jézust. Jól tudják, hogy amint eddig is az egyház emelte a női nemet, amint csak ez tudta a női lelket betölteni és hőssé nevelni, úgy ezentúl is az egyháztól kell az erőt kölcsönözni, amely a modern élet új női típusait a szeplőtlen nőiességben megóvjá és az új női pályákon az eltévedéstől visszatartsa. Mert minden új életideál, amelyet a modern nő elé állítanak, csak vesztére lehet a nőnek.

Ezt a nagy igazságot hirdetik a Szociális Missziótársulat tagjai, a modern élet útvesztőibe bolyongó testvéreiknek, hirdetik a patronage-okban, munkásnő-otthonokban, a menhelyeken, az iskolákban, az egyesületi gyűléseken, a fogházakban, a gyárakban, a szalonokban, az utcán, a családi lakásokban.

Tanításuk igazságát az élet igazolja, amely a modern idők számtalan hajótöröttjeit ringatja hullámain s önkéntelenül belesodorja a missziósok karjaiba. Az új irányok gyümölcsei érnei kezdenek s a rendőrség és az igazságszolgáltatás emberei kiáltanak a növédelem után. S hála a jó Istennek, a keresztény nőkben ma is él az Isten szeretetéből táplálkozó felebaráti szeretet. Ma is számtalanok jelentkeznek önzetlen és áldozatos munkára. De amint az egyház történetének folyamán a nyomor fölsegítésére vállalkozó nők, akik hősi elszántságukban egész életüket az irgalmasság cselekedeteinek szentelik, tömörültek és női szerzetek és kongregációk alakultak, úgy a karitásznak modern női is, akik hivatásszerűen akarják a keresztény szeretet munkáit szolgálni, akik a nagy elhatározásra ráteszik életüket, szükségét érezték egy szövetségnek, egy társulatnak, amelyben egymás példáján épülnek, egymás szereteténél melegednek, egymástól tanulnak, a tapasztalatokat hasznosítják s azokat az állandósítás, fejlesztés céljából átöröklik.

A Társulat nem szorosabb és nem szigorúbb, mint amennyire a hivatása megengedi, de oly bensőséges, amennyire nagy lelkek össze tudnak forni. Egészen modern és új kezdés az egyházban az, amely Szociális Missziótársulatlak nevezi magát. Küldetést érez magában, hogy e szociális korban a keresztény nőknek irányt mutasson, szakszerű tudással és apostoli lélekkel

ruházza föl missziósnőit s vezérekül tegye őket a katolikus nővédelemben, hogy egységesen és tervszerűen folyjon a munka.

Őszinte örömmel üdvözlöm az örökifjú egyháznak ezt az új hajtását és nagy reményeket fűzök életéhez.

Dr. Prohászka Ottokár püspök a Missziótársulatról

Legtermékenyebb talaja az alakulásoknak, változásoknak, maga az élet. Nincs az a ragyogó tollú író, az a felséges képzeletű költő, aki olyan típusokat tudna alakítani, amilyeneket az élet teremt. Nincs az a Morus Tamás, aki utópiákat akarván gondolni, valóságokat ne gondolna, hiszen az élet, a fejlődés, a társadalmi szervezetnek óriási perspektívái mondhatom, hogy lefőzik Morus Tamás „Utópiáit”, tovább érünk a haladás reális útján, mint az esetben a képzelet szárnyain.

Ez a mai nap, m. t. Közgyűlés, szintén rámutat az életnek, a modern életnek termékeny talajára, mely talajból kifakadt, kisarjadt egy új alakulás, a szociális életnek, a nagy szeretetszolgálatnak egy új alakja: a Szociális Missziótársulat.

Volt már mindenféle szervezkedés, volt sokféle törekvés. Voltak emberek, akik, mert szükséges volt, eke mellé álltak talárisban és papi ruhában, hogy a földet szolgálatba hajtsák. Voltak emberek, kik mikor meghallották, hogy a keresztény testvéreket Spanyolországban és Olaszországban a szaracénok elrabolják, felajánlották az ő saját életüket megmentésükre. Nem pénzt ajánlottak fel váltságdíjúl, hanem önmagukat. Voltak felséges lelkek, kik ideális nagy szempontokat tartva szem előtt, és azt, hogy nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, mely Isten szájából jó, az Istenanyának fájdalmait akarták megörökíteni, ezt a különösen fenséges gondolatot, s erre is egy külön rendet alapítottak. Így lép fel idők folytán új igények kielégítésére a Szociális Missziótársulat is.

Neve megmondja programját és szellemét. Küldetés. Társadalmi küldetés. Nemcsak társadalmi küldetés, hanem küldetés a társadalomhoz, ahhoz a pauperizmusban, erkölcsi zűllésben, szegénységben, ínségben, bajban, szenvedésben küzdő, nyomorgó társadalomhoz.

Hála Istennek van közöttünk sok ilyen lélek. Mikor én rátekintek erre a kis csapatra, mely a kath. nővédelem terén dolgozik, összecsuclik a térdem és hálát adok a Mindenhatónak, hogy annak a régi krisztusi szellemnek itt annyi befogadója akadt.

A kath. nővédelemnek gyökeréből fakadt ez az intézmény, kifakadt azért, mert hivatása volt hozzá. Nem látunk mi ebben szakadást. Az édesanya is örül, hogyha magzata leszakad szívéből, hisz anyai szeretete akkor teljes, ha látja, hogy az a gyermek önálló egyéniségében saját magának, vagy hivatásának munkásává válik. Mi mindnyájan testvéri szeretettel, örömmel nézzük a Szociális Missziótársulat szép kialakulását és Isten áldását kérjük tagjaira, főként pedig alapítójára, vezetőjére és lelkére: Farkas Edithre.

Szüksége van arra az egyháznak, a társadalomnak, a világnak, mi mindnyájunknak, hogy ily módon a régi krisztusi erőknek új beállításával szolgáljuk a közügyet. Szükségünk van mindnyájunknak, hiszen érezzük, hogy kompromittálnók a régi nagy múltat, hogyha egy erőteljes jelent nem tudnánk a világba beállítani.

Hála Istennek, hogy ezt a nagy értéket, mely a Missziótársulatban rejlik, megbecsüli az egyház. Őeminenciája, a hercegprímás magas megjelenésével és nagy horderejű, klasszikus beszédében jelét adta, hogy ő is értékeli ezt a munkásságot. Az egyház is érzi, hogy a papi rend nem elég. Kell egy laikus apostolság, mely egyházi felkenés nélkül, de a régi tüzzel, szeretettel áll bele a munkába.

És értékeli ezt az Igazságügy miniszter Úr önanagyméltósága is, aki igazán szívében viseli munkakörét és segítő társakat keres bárhol, ahol megtalálja, pozíciójában felfogja annak a jelentőségét, hogy szükségünk van pünkösdi szellemre és ily közreműködésre és azért úgy

megsegít minket a Missziótársulatban, hogy kötelességet vélek mulasztani, hogyha ezért őszinte, hálás köszönetünknek itt kifejezést nem adnék.

Mélyen tisztelt Közgyűlés, becsüljük meg, értékeljük, mi, a társadalom, ezt a nagy művet. A magyar társadalomra ráfér egy kevés ebből a szellemből és lélekből, hogy a zsúrozásba, a mai asszonyvilág felületességébe beleállítsunk ily nagy értéket, s felemeljük színvonalát az eszményi magaslatok felé. Nem véletlen, hogy ma pünkösdi tüzes szent ünnep utolsó napja és kántorböjt van. Én ebben Isten ujját látom. Sokan talán nem is sejtik a világban, mi az a kántorböjt, mit kell akkor tenni? Imádkozni kell jó papokért, amely szándéokra imádkozik is ma az egyház. De ne csak reverendás papokért imádkozzunk, hanem női apostolokért is, kiket a Szentlélek ihlet önfeláldozó munkára.

A Missziótársulat szelleme

Dr. Lepold Antal prelátus-kanonoktól

A Szociális Missziótársulat tagjaitól megköveteli, hogy először is megerősödjének az Isten iránt való szeretetben. Istent szeretni annyit tesz, mint akaratát teljesíteni, akaratunkat az ő akaratának teljesen alávetni. Ezzel teljesítjük az első és legfőbb parancsot: Szeressed a te Uradat, Istenedet... A parancsnak betöltése a keresztény élet célja és tökéletessége. Hogy ezt a tökéletességet elérjük, használnunk kell az arra szolgáló eszközöket, közre kell működnünk az Isten által kínált kegyelemmel. A kegyelem eszközei az imádság, az önmegtagadás, az áldozat, a szentségek.

De a társulat az általános kegyelmi eszközökön kívül különös eszközöket is használ belső tagjainak tökéletesítésére. Fogadalommal köti őket az evangéliumi tanácsokhoz, mert szabályokat, közös életet, házirendet ír elő. Szóval a belső tagokat szerzetesi fegyelem alá veszi. Bármennyire újat, az eddigi egyházi szervezetektől eltérőt is akart a főnöknő a Szociális Missziótársulatban alapítani, az evangéliumi alapoktól s az egyház kétezer éves tapasztalatán nyugvó rendszerektől el nem térhetett, mikor leányaiban tökéletességet akart nevelni. A lényegben el nem térhetett a Szociális Missziótársulat az eddigi szerzetesrendektől és kongregációktól, hanem ezekkel a lényeges közös vonást megőrizte.

S ez a közös alap a Szociális Missziótársulat első jellemvonása, amely azt megkülönbözteti minden tisztán világi szociális vagy karitatív társulattól, egyesülettől vagy szervezettől, amely nem a keresztény tökéletességre épít, mint alapra, hanem emberi motívumokkal dolgozik. Bármily tiszteletreméltó is a természetes emberszeretet, amely ebben a keresztény kultúrától átjárt világban akaratlanul is sokat kölcsönzött a keresztény felebaráti szeretettől és az ember romlása után is nála maradt isteni örökségből táplálkozik, a Missziótársulat nem elégedhetik meg ily ingatag alappal, mert a mindvégig való állhatatosság föltételét, a szociális munka kimeríthetetlen erőforrását és az örök jutalom biztosítékát csak a keresztény tökéletességben látja. Megbecsüli a jótettet mindenkinben, tisztelettel lát minden nemes emberi érzést és szociális érzéket, megfelelő körülmények között szívesen közreműködik másokkal, akiknek jóindulata még nem emelkedett a tiszta keresztény álláspontra, de a maga tagjainál nem elégszik meg a kereszténység morzsáival, a humanizmus halványságával, a pillanatnyi ellágyulással, a nyomor fölött ejtett könnyekkel és irgalomból nyújtott fillérekkel, hanem ezektől megköveteli, hogy az emberek közös mennyei Atyja iránt való szeretetből az embereket, mint testvéreiket szeressék és érettök testvéri érzéssel dolgozzanak. Ez a Szociális Missziótársulat szellemének második ismertető jele.

Harmadik sajátossága a Társulatnak az, hogy a keresztény életcélnek szociális kihatását hangsúlyozza. Az életcél e földön az Isten parancsának beteljesítése. Amint a helyes sorrend az Isten parancsában az, hogy először az Istent mindenek fölött, azután önmagunkat és ennek mértéke szerint felebarátunkat szeressük, úgy a Társulat megfordított sorrendben akarja

beigazolni, hogy tagjaiban a hármasszeretet él és dolgozik. A felebaráti szeretet gyakorlásával bizonyítja, hogy a helyes önszeretet és az Isten szeretete megvan a tagokban. Ezzel a beállítással el akarja kerülni, hogy tagjai a keresztyény tökéletesség eszközeit össze ne tévesszék annak céljával. Arra akar figyelmeztetni, hogyha a tagok a vallásos gyakorlatokat pontosan végzik és a szentségekhez buzgón és méltóan járulnak, akkor erőt gyűjtenek, természetfölötti életet merítenek, de az Isten parancsát még egészen nem hajtották végre. A vallásos gyakorlatok csak hozzásegítik, hogy az Isten szándékait a földön megvalósítsák. S a Társulat rámutat a nagy szociális munkatérre, ahol az Isten szándékai szerint még annyi teendő van, hogy a bűnt legyőzzük, a szenvedést és szegénységet enyhítsük. Ha ezen a téren tehetségünk szerint dolgozunk, akkor mutatjuk meg, hogy igazán szeretjük az Istent, mert szeretjük felebarátunkat.

A tapasztalat azt mutatja, hogy vallásos lelkeket is hathatósan kell a szociális kötelességekre figyelmeztetni. Sokan azt hiszik, hogy a vallásgyakorlatok végzésével eleget tettek az Isten parancsának. Ha végigtekintünk a katolikusok nagy táborán, akik az egyházzal való együttérzést még megőrizték, három csoportot különböztethetünk meg. Vannak olyanok, akikben valami meghatározhatatlan jóindulat lakozik, s akik látszólag kívánják is a parancsokat megtartani, de a kívánságnál, a jámbor óhajnál megállanak. Ezeknek komoly akaratuk nincs. Mások az üdvösség eszközeit használják: imádkoznak, a szentségekhez is járulnak néha, de az eszközökön túl nem jutnak. Végre vannak igazi buzgó lelkek, akik a vallásosság gyümölcseit is megtermik és a szeretet törvényét a maguk körében igyekeznek betölteni. Az első csoport szembeötlően nem tesz eleget. A második csoport könnyen elhiteti magával, hogy minden kötelességét betöltötte s magát hamis nyugalomban ringatja; abba a tévedésbe esik, hogy a vallásosság lényege az érzésben, az Istennel való érintkezésnek átélésében fekszik. Behunyja szemét, nem látja a világnak bajait és szenvedéseit, csak a saját énjével törődik. Ki van téve a téves miszticizmus és a gögös quietizmus veszélyének. Ettől óvja a Missziótársulat a maga tagjait, mikor őket a keresztyény tökéletesség birtokában beleállítja a világba és ösztönzi a szakadatlan szociális tevékenységre. Az Isten szeretete pihenést nem ismer. Ameddig a szeretet parancsa a világban végrehajtva nincs, addig az Istent szerető lelkeknek mindig lesz működési terük. S ez a munka tartani fog az idők végezetéig. Akik ebben a munkában részt vesznek, a maguk értékét a felebaráti szeretet nagyságával mérik s ez a mérték mindig kicsinyeknek fogja őket föltüntetni, ha a végzett munkát arányba állítják a föladatak mérhetetlen tömegével. Ebben az összehasonlításban megtalálják a gyógyszer a önelégültség és a terméketlen szemlélődés ellen.

A szociális tevékenység hangsúlyozásán kívül a Társulat egyik jellemvonása korszerű alkalmazkodás, a megértés keresése a korrallal, bizonyos világias vonás. Minden szerzet bizonyos értelemben a maga keletkezése korának gyermeke. A keresztyénység első évszázadaiban a remete és kontemplatív szerzetek a haldokló pogányság misztikus vágyainak keresztyén kiadásai voltak. Mikor a meggazdagodott és meghatalmasodott egyházzal szemben a szegénységet és önmegtagadást hamisan magyarázó eretnenségek támadtak, akkor keletkeztek a kolduló szerzetek, amelyek a szegénység és önmegtagadás igaz tanát megvalósították és a világnak bemutatták. A protestantizmussal szemben a halhatatlan érdemű hitvédő szerzetek léptek föl.

A mai kornak szociális karaktere van. Arra érez hivatást, hogy azokat az igazságtalanságokat megszüntesse, amelyek a keresztyénység kétezer éves küzdelme után is megmaradtak az emberi társadalomban. Az államok, községek, egyesületek és egyének versengenek a társadalmi jótekonyságban. Ennek a kornak kevés az érzéke a kontempláció és az ideális szegénység iránt, még az elméleti igazság sem igen érdekli. Jó tetteket akar látni. Ha valamely új szerzetalapító ehhez a korszellemhez akar alkalmazkodni, olyan szerzetet kell alapítania, amely elsősorban a szociális munkára fekteti a fösúlyt s munkájával kimutatja, hogy a nagy jótekonyság versenyben a mai korban is a legtöbb lelkiereje és a legbiztosabban ható

eszközei az egyháznak vannak. Ez a gondolat szülte a Szociális Missziótársulatot, amely céljául tűzte ki a bűnözést megakadályozó, a bűnösöket megjavító, a szegénységet és a társadalmi visszasságokat enyhítő, a szenvedőket vigasztaló munkát. Munkája arra utalja, hogy a világgal állandó érintkezésben legyen. Azért le kellett vetnie mindazt a lényegtelen külsőséget, amely őt világi érintkezéseiben akadályozná. Megszoktuk azt, hogy az egyház szerzetesei bizonyos szimbólumokkal, a belső kegyelmi tartalomnak megfelelő kenetességgel lépnek föl. A lelki tökéletességnek nem mindig velejárója a sima modor. Sőt, a tökéletesség könnyen ölt merev formát, kijegecesedik s éles és érdes lesz. A Missziótársulat a hagyományok iránt teljes tisztelettel, szimbólumok és kenetesség nélkül lép a világ elé s súlyt fektet az érintkezés kellemességére, hogy könnyebben férközzék a lelkekhez.

Hogy a Társulat nagy céljait megvalósíthassa, nemcsak belső tagjaira támaszkodik, hanem segítőtársakat keres kívül is, akiket szellemével eltölt és a szociális munkában oly arányban használ föl, amint azt nekik sajátos világi hivatásuk megengedi. Szent Ferenc rendjének megalapítása után az ő szabályai szerint alakult női rendet második rendnek, a szent Ferenc szellemében élő világiak társulatát pedig harmadik rendnek hívták. Ilyen alakulások történtek más szerzetes rendek szabályai alapján is. Ezt a példát követi a Szociális Missziótársulat, amelynek kültagjait második rendnek, a szövetséges tagjait harmadik rendnek nevezhetjük. A kültagokat a Társulat nem emeli ki világi hivatásuk köréből, hanem csak lazább kapoccsal köti magához és ünnepies szertartással a maga szellemével eljegyzzi. Elhívja őket a Társulat szentélyeibe, hogy a szent magányban leszálljanak a lélek mélységeibe, ahonnan előtörnek a vágyak a magas mennyben lakó Isten felé, aki lenyúl kegyelmének karjaival, fölemeli az utána sóvárgó lelkeket és beléjük önti szeretetét.

Amikor ezt a szeretetet magukba fogadták, kimennek a világba, hogy annak megvigyék azt a boldogságot, amelyet a teremtő és megváltó Isten a világnak szánt, hogy az embereket a bűntől visszatartsák, a bűnösöket fölemeljék, a szomorkodóknak és szenvedőknek vigasztalást, a szegényeknek segítséget vigyenek, s minden téren az Úr Jézusnak apostolai legyenek. Amint a szeretet ereje apostoli működésre ösztönözte mindazokat, akik e földön Krisztus társaságában voltak: úgy a szeretetnek kell üzni azokat, akik a Missziótársulat szentélyeiben tanulták meg az Urat ismerni. Nem a szervezet külső kerete, nem a szabályok, tanácsok és ismeretek adják a munkához az alaperőt, hanem a kegyelmi élet, a keresztény tökéletesség, a lélekben fölhalmozott isteni szeretet, amely a maga eleven erejével cselekszi a felebaráti szeretet nagy műveit. Amikor a szeretet heve lanyhul, a lélek belső nyugalma szűnik, a külső munkában szünetet kell tartani s ismét visszamenekülni a magányba, ahol az Úr szívénel új erőtartalékot kell meríteni. Nem szabad a kültagnak önmagát elvesztenie, mert különben nem találhat meg másokat. Aki önmagát nem szereti helyesen, nem szereti jól a felebarátját sem. Aki mint az Úr angyala akarja bejárni a világot, annak az angyali lelkületet kell megőriznie. Nem vár a Társulat minden kültagjától föltűnő nagy szociális tetteket, csak állandó szociális jóindulatot és szakadatlan munkakészséget. Minden kültag nem áldozhatja egész életét a Karitásznak, nem vállalkozhatik egész szervezetek, intézetek, szakosztályok vezetésére. Családi vagy hivatásbeli kötelességei megakadályozhatják benne. Ha a saját családjába beleviszi a Missziótársulat szellemét, ha rokonai, barátai, ismerősei és alattvalói körében gyakorolja a szeretet parancsát, amelynek beteljesítését a Társulat sürgeti, eleget tesz kültagsági kötelességének. A felebaráti szeretetnek nem kell ezen a világon munkateret keresnie. Megtalálja azt önkéntelenül. Amerre emberek laknak, mindenütt fölsír Jób pátriárkának panasza: „Az ember rövid ideig élén, sok nyomorúsággal telik meg. Mint a virág kinyílik és eltapodtatik, elfut, mint az árnyék, és sohasem marad meg ugyanazon állapotban” (Jób 14,1-2) Minél inkább keresik az emberek a boldogságot, annál hangosabban tör ki belőlük a fájdalom kiáltása. Az örömet kíméletlenül kioltja a mulandóság fagyos keze s árnyékát mindenre ráborítja a bűn. Terra irredenta, meg nem váltott föld az emberi szív, amíg a bűn elválasztja Istentől, akiben egyedül talál megnyugvást. Aki egy léleknek megviszi a megváltás, a megnyugvás kegyelmét, a

legnemesebb munkát végezte. Nem kell tehát rendkívüli föladatok után futni, hanem ott kell a föladatot megragadni, ahol kínálkozik.

Az első keresztények nem keresték a föltünést, nem pózoltak és hivalkodtak, hanem a saját környezetükben érvényt szereztek Krisztus tanának, s így lassan, de biztosan átformálták a világot. Ezt a példát kell követniük a Szociális Missziótársulat kültagjainak s akkor munkájuk nyomán támad a kereszténység újjászületése. A fő, hogy a tagokban folyton éljen a bensőséges, kegyelmi forrásokból táplálkozó munkakészség. S azért szakadatlanul fönn kell tartaniok a Társulat belső tagjaival és egymással a szoros kapcsolatot. Szeretettel kell elmélyedniök a szociális foglalkozásban. Minden ember életének gyökere a foglalkozásban nyugszik. A foglalkozás ad neki erkölcsi értéket és frissességet. Ez kapcsolja össze a társadalommal, mint élő organizmussal, amelynek ő egyik működő szerve. A társadalmi problémát nem lehet törvényekkel és egyesületek alapításával megoldani, mert a külső szervezetek még le nem győzik az embereket elválasztó önzést. A túlzó individualizmust csak úgy lehet letörni, ha mindenki fölébred a saját foglalkozása társadalmi fontosságának és kötelességeinek öntudata s mindenki igyekszik az emberiség javára a maga hivatása körében magát tökéletesíteni. Az egyes foglalkozási ágak fejlett kultúrája fogja a végső nyugodt elhelyezkedést biztosítani. Ennek az osztálykultúrának a legmagasabb foka, ha minden egyes tag vallásos kötelességének nézi a maga hivatását.

A Szociális Missziótársulat tagjai a társadalmi bajok gyógyítására vállalkoznak. Nekik tehát elsősorban kell a maguk osztálykultúráját a lehető legtökéletesebb fokra emelni. Művelődniök kell a saját foglalkozásuk körében. Minél nagyobb előhaladást tesznek e téren, annál inkább megerősödik bennük az osztályöntudat, vagyis a saját foglalkozásuk fontosságának átérzése és a szolidaritás érzése az emberiséggel, amelynek érdekében dolgoznak. Ez a két érzés termékenyítőleg fog hatni egymásra, egyik a másikat erősíti. Ennek a két érzésnek összeegyeztetése pedig a társadalmi kérdés megoldása.

Igazságot és szeretetet visznek a Szociális Missziótársulat tagjai a társadalomnak. Ezek a javak a maguk lényegében is szociálisak, mert mindenkinek egyformán rendelkezésre állanak, kimeríthetetlenek és nem monopolizálhatók. Mint a világosság és a meleg a testnek legszükségesebb, s azért a legkönnyebben megszerezhető javai, úgy az igazság és a szeretet a léleknek legszükségesebb s éppen ezért könnyen elnyerhető kincsei. Osztás által nem fogynak, hanem gyarapodnak. Boldog, aki ezek osztogatásával az embereket igaz értékekkel gazdagítja. Boldogok a Szociális Missziótársulat tagjai, akik kifogyhatatlan vagyforrásokból merítik azt, amit az emberek öntudatlanul is keresnek. Szeressék azért boldogító foglalkozásukat folyton erősödő hévvel és törhetetlen állhatatossággal.

Hogyan keletkezett a Szociális Missziótársulat?

Dr. Schütz Antal egyetemi tanártól

Az Egyház természetfölötti immanens életerejének egyik vigasztaló bizonyossága, hogy a hivatása körébe eső minden szükséglet számára megteremti a megfelelő korszerű szervezet – emberek, intézmények, mozgalmak alakjában. Ami nevezetesen az Egyház társadalmi küldetését, szociális misszióját illeti, gyakorlati célt szolgáló szerzetesrendjei a középkori ispotályosoktól és hídépítőktől Don Bosco fiai-ig, intézményei a régi kolostorok Xenodochionjaitól, a mestercéhektől napjaink Szent Vince- és legényegyesületei-ig beszédes cáfolatát adják annak a vádnak, mintha az Egyházat és fiait a társadalom bajai legföljebb csak annyiban érdekelnék, amennyiben az üdvözüléshez szükséges jócselekedetek gyakorlására nyújtanak alkalmat.

Az Egyházat vezető Gondviselés keze nyomát kell tehát látnunk abban is, amit ma, a társadalmi összetartozás átérzésének és az összes társadalmi kérdések intézményes megoldását

sürgető erjedésnek delelőjén kifejt az Egyháznak örökké termékeny talaján imponáló programmal immár igazolt életrevalósággal, tiszteletreméltó eredményekkel a Szociális Missziótársulat. Hogy miért éppen egy nő lelkében született meg az a gondolat, hogy nőket kell hivatásszerűen, az Egyház nagy tradícióinak oltalma és vezetése mellett beállítani a társadalmi problémák megoldásának szolgálatába – csábító kérdés a történet rejtettebb összefüggéseit kutató elme számára, de itt nem kerülhet vizsgálat alá. Azt azonban meg fogja engedni mindenki, aki átélte valamit korunk szociális kérdésének súlyosságából és keménységeiből, hogy egy emberibb és keresztényibb társadalom létrehozásában és a fenyegető nagy társadalmi katasztrófa hatékony elhárításának munkájában ugyancsak elkel az a szellem, mely a leánytestvér, hitves és anya kereszténnyé eszményített és társadalmivá tágitott vonásaiból alkot és áraszt igaz nőiességet. Itt nagy stílusban és új formában készül valósággá válni, amivel a jámbor de Maistre gróf egyszer vigasztalta a nők politikai és társadalmi háttérbeszorítottágáról panaszkodó leányát: Ne beszélj kevés hatalomról! Öletekben nő föl az emberiség, töletek függ, milyenné lesz.

Ez a Szociális Missziótársulat tapasztalatfölötti – mondjuk – égi genezise.

Hogyan született meg a tapasztalati valóságban?

A Szociális Missziótársulat Farkas Edit legsajátabb műve. Nem elméleti fontolgatások vagy számítások eredménye, hanem az életszükségletek konkrét átélésének szülötte. Farkas Edit a „legnagyobb életművészeknek”, a szenteknek példáján nevelt érzékkel látott meg hazánkban bizonyos rejtettebb társadalmi bajokat, és magasabbra hivatott nőket jellemző elszántsággal, egyben azonban külföldi nagy mintákon mélyített módszerekkel fogott hozzá a bajok enyhítéséhez: 1906-ban egy régi vágyát és Prohászka püspök indítását követve rendszeres börtönmissziót kezdett, egy évre rá magához gyűjtve néhány buzgó fiatal nőt, a züllés közvetlen veszedelmének kitétt leányok számára szerény keretekben menhelyet nyitott. Itt szerzett tapasztalatai, a külföld hasonló törekvéseinek elméleti és tapasztalati tanulmányozása, az 1907-ben tartott pécsi patronázskongresszus meggyőzték a pártfogói ügy nagy jelentőségéről, és arra bírták, hogy megalapítsa az Országos Katolikus Patronázs Egyesületet. Ugyanakkor kialakult egy másik észlelete: 1905 óta a Katolikus Nővédő Egyesület érdekében nagyszabású terjesztő és szervező tevékenységet fejtett ki, amely eljuttatta az országnak csaknem minden nagyobb városába. Itt szemtől-szemben látta a feministák fáradhatatlan agitációjának hatását és meggyőződött a nőkérdés katolikus irányú fölkarolásának elkerülhetetlen szükségességéről.

E két irányú gyakorlati tevékenység közepett megérlelődött benne a döntő tapasztalat: A társadalmi helyzet miatt veszélyeztetettek gondozása oly komoly és nehéz föladat, hogy nem bízható kizárólag még oly tiszteletre méltó dilettantizmusra, hanem a vallástól megszentelt egész élethivatást kíván; a katolikus nőmozgalom hatékony irányítása pedig nemcsak szakképzett, hanem állandó és fönntartás nélkül rendelkezésre álló vezérkart tesz szükségessé. És így Farkas Edit a Nővédő-Egyesület és Patronázs-Egyesület átmeneti formáin keresztül végre megtalálta eszméjének szervét: az evangéliumi tanácsok alapján oltalom és támogatás alatt a világba kimerészkedő hivatásos pártfogó és a nőkérdést életrevaló pedagógiával megmarkoló testvérek közösségét, a Szociális Missziótársulatot. Még 1908-ban elfogadta a Fischer-Colbrie püspöktől följajánlott szikszói Hunyady-féle kegyes alapítványt, és az addig köréje gyűlt belső munkatársakkal megalapította a Missziótársulat első házát.

Azóta tavasza van az ifjú vetésnek: a Társulat tagjait megszenteli és nagy belső és külső tettekre képesíti az új nagy hivatásnak teljes átélése. Márta szelleme nem ellensége, hanem egyenest védője és támasza Mária szellemének. A Társulatnak pedig külön értéket és hivatottságot ad az a fölséges plaszticitás, amely régi szentség energiájával új föladatokat érez meg és új módszereket alakít ki a kor új szükségletei közepett.

Ez az egészséges életerő biztosítékot ad neki arra, hogy ura marad a nehézségeknek is, melyekkel úttörő tevékenységében találkozik. Hogy itt kereteket és módszereket úgyszólván

semmiből, előző minták nélkül kell teremteni és ez bizony nem eshetik próbálgatások nélkül; hogy a társadalmi munka a társadalmi struktúra egész szövédékebe kénytelen belenyúlni, és hogy ezalatt az emberek és intézmények beláthatatlan seregével való érintkezésben lehetetlen mindig mindenkinek kedvére tenni, azt mindig nehezen fogja érteni az alkotó munkától távol álló kritikus, és aligha akarják megérteni az egyéni ambíciók szűk körébe szorult irigy és gáncsos lelkek. De akik tudják értelmezni a kor jeleit és őszintén eleget akarnak tenni a felebaráti szeretet mérhetetlenül komoly krisztusi parancsának, főpapok, államférfiak, világi és szerzetes papok, minden rendű és rangú világi férfiak és nők fölismerték a Missziótársulatban az éppen jókor megjelent követet, erkölcsi és anyagi támogatással átsegítették az első nehézségeken, és érzik, hogy általános katolikus szempontok mellett a keresztény társadalmat még valami fűzi a Missziótársulathoz.

A Szociális Missziótársulat a nagy emberi és egyházi eszmék alkotásában nem éppen gazdag magyar géniusznak műve, mely külföldön is nem csupán elméleti érdeklődésnek és tiszteletnek tárgya. Az a magyar keresztény társadalom megható szeretettel istápolta valaha a magyar Egyház szép szülöttét, a Pálos-rendet, fájdalommal látja földönfutóvá lettét; tudni fogja tehát nobile officium-át a Missziótársulattal, e lelkéből lelkezett, nagyra hivatott szülöttével szemben, és lesz gondja rá, hogy az meglelje honját a hazában.